

Presentació del llibre de Joaquim Coll i Daniel Fernández:

A favor d'Espanya i del catalanisme.

Una assaig contra la regressió política

(Barcelona: Edhasa, 2010).

Tortosa, 18 de setembre de 2010

Em sento molt proper de les tesis defensades en aquest llibre que presento. Sóc, encara que una mica més gran, de la mateixa generació que els autors i comparteixo les seves vivències cíviques: vam fer-nos grans amb la transició política a la democràcia i som una generació diferent d'aquella que va protagonitzar la democràcia. Els protagonistes de la transició havien de dissenyar un sistema polític que cosís les ferides encara obertes de la guerra civil que la dictadura no havia tancat. Això els feia conscients que no podien desaprofitar aquella oportunitat històrica. I no la van desaprofitar. A canvi, va haver coses que llavors s'havien de tractar amb cura, una d'elles era l'articulació política de les aspiracions d'autogovern de diversos territoris dintre d'Espanya.

Potser la tesi central del llibre, que està ben escrit i molt ben argumentat, és la següent: enfront dels que voldrien una Catalunya plural al si d'una Espanya unitària i dels que voldrien Catalunya unitària al si

d'una Espanya plural, ens cal reivindicar la Catalunya plural a l'interior de l'Espanya plural.

M'explico. En els darrers anys hem assistit a un discurs neocentralista, normalment procedent de la dreta espanyola (però de vegades s'hi ha apuntat algú més a l'esquerra) segons el qual cal reivindicar la presència de la llengua i la cultura castellana a Catalunya, com si estigués en perill, perquè Catalunya ha de saber encabir a tots els procedents de diversos llocs. Nogensmenys, a Espanya cal fer més forts els lligams identitaris: canviar la llei electoral per dificultar l'entrada a les Corts generals dels partits nacionalistes de les autonomies, defensar més competències exclusives per a l'Estat central, etc. L'article segon de la Constitució (va ser el preu d'introduir el dret a l'autonomia de 'las nacionalidades') diu: 'La Constitución se fundamenta en la indisoluble unidad de la Nación española, patria común e indivisible de todos los españoles, y reconoce y garantiza el derecho a la autonomía de las nacionalidades y regiones que la integran y la solidaridad entre todas ellas.' En resum, una Espanya unitària.

Entre nosaltres, a la vegada, que es donava per suposat que Espanya era i havia de ser plural, s'anava configurant un imaginari fals de Catalunya: un país on tothom parla català, és espectador de TV3 i llegeix l'*Anni* (i de tant en tant *La Vanguardia*). Aquestes dues visions de l'articulació política duen pulsions contraposades i separadores: separatistes i, si se'm permet inventar aquesta paraula 'separadoristes'.

Les eleccions de novembre les afrontem en aquest esperit. Els autors ens inviten a considerar la possibilitat que no estem destinats fatalment a triar entre aquests dos extrems. Que hi ha una tradició del catalanisme polític i social, la tradició federal que va de Valentí Almirall a Pasqual Maragall i José Montilla, que té un projecte diferent per Catalunya dintre d'Espanya. Una posició capaç d'ocupar la centralitat del discurs polític al país però que entre tant de soroll mediàtic no aconseguim sentir amb claredat. El llibre ho fa reflexivament, informadament, fent l'ús just de la història, de la sociologia, de la teoria i de la filosofia polítiques.

No sé si en els moments que vivim, amb missatges que són píndoles de trenta segons, sense temps per a la reflexió serena, de premsa com si tot es pogués decidir com si fos un anunci televisiu o una desfilada de models, resta lloc per a una reflexió com aquesta. Però us puc ben assegurar que ens cal aquest tipus de reflexió. Sense això, la política no serà per a la Catalunya del present i del futur el lloc on construïm, entre tots, un espai públic capaç de fer-nos més lliures i més iguals.

Tortosa es una bona ciutat per presentar el llibre. Una ciutat bimil·lenària, que va ser cosmopolita i que es va fer de gent vinguda de tot arreu. D'aquí era un pensador musulmà insigne Abu Bakr Al Turtusí, nascut l'any 1059 i que va escriure un llibre que duu per títol: *Llanterna de prínceps*, un tractat de filosofia política. Va escriure també aquests versos

que de vegades m'agrada recordar (en una nit com aquesta, quasi de tardor, fa ganes de recordar):

Sense parar recórrec el cel amb els meus ulls

Per si de cas puc veure l'estel que mires tu.

I a mitjans del segle XVI el cavaller Despuig escrivia als Col·loquis (un exemple de llibre reflexiu, de deliberació sobre el passat: el millor exemple català de l'humanisme) una reflexió que sembla de Machado molt abans (del Machado de 'Castilla miserable, ayer dominadora,... desprecia cuanto ignora'). Acabo amb el cavaller Despuig:

Tras aixó tenen altre cosa pijor, y es que volen ser tan absoluts [els castellans], y tenen les coses propies en tant, y les extrañes en tan poch que par que son ells á soles vinguts del Cel y que lo resto dels homens es lo que es eixit de la terra y es lo bó que si á les Istories verdaderes donen fée, troban que no hi ha nació en espanya que tant animada i enfosquida sia estada en tot temps, la castellana que casi may ha sabut eixir de sos termnes ni dich per dominar mas per gozar guerreixar reynes estranys com se mostra que ha fet la corona de Aragón y la de Portugal...

Moltes gràcies.